

SPREMLJANJE KAKOVOSTI V RADIOLOGIJI

Majda Budna

Prvi stik s kakovostjo v rentgenologiji sem doživela leta 1992 in se o njem poučila v Parizu, na usposabljanju v Kodakovem izobraževalnem centru. Seveda sem nekaj o tem vedela že prej, iz svetovne literature, ki sem jo največkrat kupovala sama. Naslednjič sem se nekaj naučila o tem še pri proizvajalcih opreme, ki smo jo kupili, nato v 3M v Italiji. Potem sem, seveda po navodilih iz nemških standardov in navodilih proizvajalca ter s pomočjo prizadevnih fizikov iz Zavoda za varstvo pri delu, Center za varstvo pred ionizirajočimi sevanji, izvajala in še izvajam kontrolo kvalitete.

Rezultati testiranja mi pomagajo sproti odpravljati napake, kajti fizikalno objektivna meritev je veliko bolj natančna kot subjektivna presoja brez meritve.

Zanimiva je ugotovitev pri primerjavi objektivne meritve in subjektivne presoje. Pri objektivni fizikalni meritvi sem zaznala napake pri temnični obdelavi filma - razvijanju že deset dni preden smo subjektivno zaznali in ovrednotili napako. Torej je prednost v natančnosti in možnosti ugotavljanja kvalitete. Napaka se odpravi takoj po zaznavi, lahko jo točno lociramo.

Serviserju ni potrebno pregledati vsega aparata, temveč le tisti del, kjer nam testi pokažejo napako. Zato je servisiranje krajše, kar je ugodno iz ekonomskega vidika.

Najbolj bistveno pa je, da se napake odpravijo prej, preden pride do škode, povzročene na pacientu. S fantomi pregledujemo aparat in simuliramo enake pogoje, kot če bi preiskovali pacienta.

Meritve, ki jih delamo vsak mesec, oz. pri temnični obdelavi dnevno, nam posredujejo informacijo o stanju aparata takoj. Ko primerjamo stanje s predpisanimi standardi, ugotovljamo odstopanja kvalitete, jih takoj popravimo, ne da bi pacienta po nepotrebnem obsevali. Kvaliteto rentgenogramov ohranjamo na najvišji možni priporočeni ravni, s preverjeno testiranim aparatom pa to stanje kontinuirano vzdržujemo.

Meritve in postopke sem predstavila tudi na Ministrstvu za zdravstvo in Ministrstvu za znanost in tehnologijo. Skupaj smo imeli dva velika tematska strokovna sestanka z obljubo, da bomo pri spreminjanju zakonodaje to doktrino, ki jo v tujini izvajajo po črki zakona že od leta 1987, prenesli tudi v Slovenijo. To je bilo leta 1994, od tedaj se zakonodaja še ni spremenila. Sprašujem se, kako da v gospodarstvu standarde z zakonodajo (npr. ISO 9000) predpišejo in jo mora vsaka stroka posebej vpeljati in izvajati, v zdravstvu pa ne.

Zagotavljanje kvalitete primarno koristi pacientu, zagotavlja kvaliteto rentgenogramov, manjšo prejeto dozo sevanja za pacienta, za nas, za populacijo, za okolje, pomemben je tudi ekonomski vidik.

Pojavlja se mi še eno vprašanje. V Sloveniji imamo sedaj le nekaj večjih centrov, ki imajo opremo in ljudi, usposobljene za izvajanje kontrole kvalitete. Kdaj bomo dočakali, da bo proces izvajanja kontrole kvalitete prodrl v sleherni rentgenski oddelek v Sloveniji? Kdaj bomo to dočakali, saj zamujamo že dvajset let. Ali je zagotavljanje kvalitete nekega izdelka v proizvodnji bolj pomembno, kot zagotavljanje kvalitete pri našem delu, kjer imamo opravka s škodljivim sevanjem in z zdravjem ljudi? Vem, da vse to ni odvisno od nas samih, temveč od zakonodajalca in od ljudi, ki odločajo o denarju.

Sama ne čakam na spremembo zakonodaje, temveč že pripravljam informacijski sistem za spremljanje kakovosti v rentgenologiji. Žal pa mi je za vse ostale, ki bi enako učinkovito lahko izboljšali svoje delo, pa ga zaradi pogojev, v katerih delajo, ne morejo.